CHUYÊN MỤC
TRIẾT HỌC - CHÍNH TRỊ HỌC - LUẬT HỌC

QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC CHO THANH NIÊN VÀ SỰ VẬN DỤNG HIỆN NAY

BÙI VĂN TUYÊN*

Bài viết tìm hiểu quan điểm của Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Đó là hệ thống quan điểm toàn diện về thanh niên; về vai trò của giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên; về nội dung giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên; về phương châm, phương pháp giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Bài viết cũng chỉ ra ý nghĩa của việc vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: quan điểm của Hồ Chí Minh, giáo dục chủ nghĩa yêu nước, thanh niên

Nhận bài ngày: 10/01/2023; đưa vào biên tập: 15/01/2023; phản biện: 02/02/2023; duyệt đăng: 10/5/2023

THƯ VIỆN TP. CẦN THƠ

1. DẪN NHẬP

Trong quá trình lãnh đạo đất nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặt niềm tin lớn lao vào thế hệ trẻ Việt Nam - những người chủ tương lai của đất nước. Người khẳng định vai trò to lớn của tuổi trẻ trong sự phát triển và trường tồn của đất nước và dân tộc (Hồ Chí Minh, 2011, tập 4: 33). Người nêu rõ vị trí, vai trò của thanh niên trong sự phát triển đất nước, chỉ rõ tầm quan trọng của việc bồi dưỡng, giáo dục thanh niên Việt Nam, trong đó có giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Giáo dục chủ nghĩa yêu nước là một trong những nội dung của công tác bồi dưỡng, giáo dục toàn diện cho thanh niên trong tư tưởng Hồ Chí Minh. Quan điểm của Người đến nay vẫn giữ nguyên giá trị, là bài học sâu sắc, thiết thực trong công tác bồi dưỡng, giáo dục thanh niên nước nhà.

2. QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC CHO THANH NIÊN

2.1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về thanh niên

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, thanh niên là lớp người trẻ tuổi, có hoài bão,

* Học viện Thanh Thiếu niên Việt Nam.

ước mơ, giàu nghị lực và rất khát khao với lý tưởng cao đẹp, có đức tính xả thân vì nghĩa lớn và lòng vị tha sâu sắc. Đó là lứa tuổi có tính nhạy cảm cao với những cái mới, cái đẹp và cái tiến bộ. Do vậy, nếu được giáo dục tốt, phù hợp với tâm lý và tính cách, một sự giáo dục tiến hành trên cơ sở tạo ra những điều kiện vật chất, tinh thần cho sự phát triển của tâm lý, tính cách đó, và biết định hướng, động viên đúng mức thanh niên sẽ giúp thanh niên say sưa với lý tưởng sống cao đẹp, phát huy tài năng, tính sáng tạo, sẵn sàng hy sinh vì đại nghĩa. Chủ tịch Hồ Chí Minh (2011, tập 4: 194) từng viết: "Một năm khởi đầu từ mùa xuân. Một đời khởi đầu từ tuổi trẻ. Tuổi trẻ là mùa xuân của xã hội". Người đã chỉ ra tuổi thanh niên là thời kỳ đẹp nhất, sống động nhất, như mùa xuân trăm hoa đua nở, tràn đầy nhựa sống. Đó là hình ảnh nói lên sức trẻ có thể đào núi, lấp biển, mà cả dân tộc luôn kỳ vọng, tin yêu.

Trong nhiều bài nói, bài viết khác, mỗi khi đề cập tới thanh niên, Hồ Chí Minh cho rằng thanh niên là lớp người trẻ tuổi, có sức khỏe, năng động, sáng tạo, nhưng còn thiếu kinh nghiệm do chưa từng trải, cần phải được xã hội quan tâm, chăm sóc, vun trồng để họ trở thành người công dân hữu ích cho đất nước. Khi nói về thanh niên với vị thế là một lực lượng xã hội, Hồ Chí Minh đã xác định, thanh niên là lực lượng đông đảo, luôn hăng hái xung phong đi đầu trong mọi nhiệm vụ khó khăn, gian khổ, và có khả năng hoàn thành tốt những nhiệm vụ được giao, có thể đảm trách và hoàn thành tốt các nhiệm vụ khó khăn, gian khổ khi cách mạng giao phó.

2.2. Vai trò của giáo dục về chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Chủ nghĩa yêu nước là một hệ thống tổng hòa những tư tưởng, tình cảm, ý chí yêu nước bền vững của một cộng đồng người với quê hương, đất nước, được hình thành phát triển trong lịch sử, trở thành nguyên tắc chuẩn mực chi phối tình cảm, thúc đẩy hành động tích cực, tự giác của mỗi cá nhân trong quá trình xây dựng và bảo vệ quốc gia, dân tộc.

Chủ nghĩa yêu nước là nét đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh, Người khẳng định: "Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 7: 38). Yêu nước gắn liền với thương dân, nghĩa nước gắn chặt với tình thân, tình thân là cái gốc của chủ nghĩa yêu nước.

Là một lãnh tụ vĩ đại, có tầm nhìn xa trông rộng, hơn ai hết, Hồ Chí Minh thấu hiểu vai trò vô cùng to lớn của lực lượng thanh niên trong sự nghiệp cách mạng, trong công cuộc bảo vệ, xây dựng, kiến thiết nước nhà. Để phát huy vai trò và sức mạnh của tuổi trẻ thì phải tiến hành giáo dục thanh

niên một cách toàn diện và chu đáo. Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã hết sức quan tâm dìu dắt thế hệ trẻ. Ngay từ những ngày đầu bôn ba cứu nước, để tập hợp, giáo dục và giác ngộ cách mạng cho thanh niên, Người đã lập ra tổ chức Việt Nam Thanh niên Cách mạng Đồng chí Hội. Trước lúc đi xa, trong *Di chúc*, Người ân cần căn dặn: "Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. [...] Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 15: 612).

Trong số những vấn đề cần giáo dục cho thanh niên, vấn đề giáo dục chủ nghĩa yêu nước được Chủ tịch Hồ Chí Minh đặt lên hàng đầu. Đối với thanh niên, Người yêu cầu, "trước hết phải yêu Tổ quốc, yêu nhân dân. Phải có tinh thần dân tộc vững chắc và tinh thần quốc tế đúng đắn" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 9: 265). Chủ nghĩa yêu nước là vốn quý, là sức mạnh to lớn giúp dân tộc Việt Nam đứng vững trước những thử thách nghiệt ngã trong lịch sử. Nó được hun đúc từ bao đời và đã trở thành sức mạnh Việt Nam, biểu tượng Việt Nam. Ngày nay, hơn bao giờ hết, tinh thần ấy cần được đề cao và khơi dậy một cách mạnh mẽ để đưa chúng ta vượt qua đói nghèo, tụt hậu. Có thể khẳng định rằng, giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên theo tư tưởng Hồ Chí Minh là việc làm đặc biệt quan trọng trong bối cảnh hiện nay, tiếp thêm nguồn sức mạnh cho hàng triệu thanh niên đang cống hiến cho đất nước trên mọi lĩnh vực.

2.3. Nội dung giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Vấn đề quan trọng hàng đầu được Chủ tịch Hồ Chí Minh quan tâm trong giáo dục thanh niên là *lòng trung thành với Tổ quốc, với Đảng và với nhân dân*. Trung với nước thể hiện trong tình yêu đất nước sâu sắc, những suy nghĩ và hành động hàng ngày của mỗi thanh niên đều phải vì lợi ích Tổ quốc. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, Tổ quốc luôn gắn liền với nhân dân, yêu nước hay trung với nước là phải làm cho dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Trung với Đảng - đội tiên phong của giai cấp công nhân, nhân dân và dân tộc - theo Hồ Chí Minh là phải giáo dục cho thanh niên có được những đức tính trung thực, ngay thẳng, không làm việc xấu. Lúc được giao việc thì bất kỳ việc lớn nhỏ nào cũng đều phải làm cẩn thận, có hiệu quả và làm việc có lợi, tránh việc có hại cho Đảng. Đó là những nội dung cụ thể vừa là thước đo, vừa là chỉ dẫn không chỉ riêng đối với thanh niên mà cho tất cả những ai tự nguyện chiến đấu dưới ngọn cờ của Tổ quốc, của Đảng.

Theo quan điểm của Hồ Chí Minh, cần bồi dưỡng, giáo dục cho thanh niên có nhận thức đúng đắn về chủ nghĩa xã hội, nâng cao ý chí phấn đấu vì lý tưởng cao cả là độc lập dân tộc và tiến lên xây dựng thành công chủ

nghĩa xã hội. Lý tưởng cao đẹp mà chúng ta đang phấn đấu thực hiện đã được Hồ Chí Minh xác định khi gắn liền sự nghiệp giải phóng dân tộc với con đường cách mạng vô sản, khi kết hợp chặt chẽ độc lập dân tộc với chủ nghĩa xã hội. Lý tưởng độc lập dân tộc, tự do và chủ nghĩa xã hội của Hồ Chí Minh đã trở thành niềm tin, lẽ sống của nhiều thế hệ Việt Nam nối tiếp nhau.

Giáo dục thanh niên thấm nhuần sâu sắc lý tưởng giải phóng con người khỏi áp bức, bóc lột, xây dựng một xã hội mới tốt đẹp, công bằng và hạnh phúc. Lý tưởng của Hồ Chí Minh hướng tới mang tư tưởng nhân văn, cách mạng của giai cấp công nhân và những người lao động, lấy hạnh phúc của con người làm nguyên tắc cao nhất. Người từng nói: Học "để phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, làm cho dân giàu, nước mạnh" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5: 447). Đây chính là lý tưởng phấn đấu của thanh niên trong điều kiện mới.

Giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên phải gắn liền với giáo dục đạo đức cách mạng. Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến việc giáo dục thanh niên trở thành công dân tốt, người lao động tốt, người chiến sĩ tốt, người cách mạng chân chính và là người chủ xứng đáng của đất nước. Có đạo đức cách mạng, thanh niên mới có thể tự phấn đấu hoàn thiện mình, hình thành năng lực để hoàn thành nhiệm vụ cách mạng vẻ vang. Vì vậy, đạo đức cách mạng là nền tảng vững chắc để thanh niên hoàn thành nhiệm vụ vẻ vang của mình.

Giáo dục cho thanh niên tinh thần lao động tích cực, siêng năng làm hết sức mình, gan dạ, sáng tạo và táo bạo; đức tính "trung thành, thật thà, chính trực" trong việc công và đời tư. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Thanh niên cần phải chống tâm lý tự tư tự lợi, chỉ lo lợi ích riêng và sinh hoạt riêng của mình. Chống tâm lý ham sung sướng và tránh khó nhọc. Chống thói xem khinh lao động, nhất là lao động chân tay. Chống lười biếng, xa xỉ. Chống cách sinh hoạt ủy mị. Chống kiêu ngạo, giả dối, khoe khoang" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 9: 265). Vì đó là những thói xấu kìm hãm chí tiến thủ của thanh niên. Trong mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội, Hồ Chí Minh yêu cầu: "Nhiệm vụ của thanh niên không phải là hỏi nước nhà đã cho mình những gì. Mà phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 9: 265); giáo dục thanh niên có tình thương và trách nhiệm với mọi người.

2.4. Hình thức giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Theo quan điểm Hồ Chí Minh, hình thức giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên cần sinh động, gần gũi, dễ hiểu và phù hợp các đối tượng thanh niên. Đồng thời, phải gắn công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên với việc tổ chức các phong trào hành động cách mạng do Đoàn Thanh niên và các tổ chức thanh niên khởi xướng, nhằm phát huy vai trò

xung kích, tính sáng tạo, ý thức, trách nhiệm công dân của tuổi trẻ đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh, giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thế hệ trẻ không phải là cái gì quá cao xa mà là gần gũi, giản dị, dễ thấy.

- Phương châm, phương pháp giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, để công tác bồi dưỡng, giáo dục thanh niên có hiệu quả, cần phải có phương châm, phương pháp giáo dục phù hợp. Do đó, Hồ Chí Minh đã nêu ra các phương châm, phương pháp bồi dưỡng, giáo dục thanh niên là: (1) Quán triệt nguyên tắc học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn, giáo dục gắn với lao động sản xuất. (2) Kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục nhà trường, gia đình và xã hội, "giáo dục trong nhà trường dù tốt mấy nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không hoàn toàn" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 10: 591). (3) Xây dựng môi trường bình đẳng, dân chủ trong giáo dục để thanh niên phát huy tài năng. (4) Đa dạng hóa trong giáo dục và quản lý tốt công tác giáo dục trong thanh niên, theo Hồ Chí Minh, giáo dục phải thực hiện đa dạng hóa các loại hình đào tạo nhằm tạo cơ hội học tập cho mỗi thanh niên, tạo điều kiện cho thanh niên phát triển toàn diện. (5) Tập hợp thanh niên trong các tổ chức đoàn thể để bồi dưỡng và phát triển. (6) Bồi dưỡng thế hệ trẻ phải thực hiện phương pháp nêu gương, người thầy giáo phải làm kiểu mẫu cho học trò. (7) Phát huy ý thức tự giáo dục, tự rèn luyện của mỗi thanh niên. Người thường xuyên nhắc nhở thanh niên phải tự tu dưỡng, tự rèn luyện mình thành những người vừa có đạo đức tốt, vừa có trình độ văn hóa, nghiệp vụ chuyên môn để có thể nhận và hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao, do đó, thanh niên phải lấy tự học làm cốt, học tập suốt đời.

3. VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VÀO THỰC TIỄN GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC CHO THANH NIÊN HIỆN NAY

3.1. Những kết quả đạt được

Quan điểm của Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên cho đến nay vẫn giữ nguyên giá trị cả về lý luận và thực tiễn, trở thành cơ sở cho công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên Việt Nam. Thấm nhuần lời dạy của chủ tịch Hồ Chí Minh, đến nay phần lớn đoàn viên thanh niên Việt Nam có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định mục tiêu con đường mà Đảng, Hồ Chí Minh và nhân dân ta đã lựa chọn. Nêu cao trách nhiệm, tích cực rèn luyện trong học tập, chuyên môn, nghiệp vụ, trau dồi phẩm chất đạo đức, thực hành dân chủ, tôn trọng pháp luật, thực hiện nghị quyết,...

Trong những năm qua, công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho đoàn viên thanh niên luôn được chú trọng. Đại hội Đoàn lần thứ XII khẳng định: "công tác giáo dục truyền thống cách mạng, lòng yêu nước, tinh thần tự hào,

tự tôn dân tộc cho thanh thiếu nhi được triển khai hiệu quả, thường xuyên. Các đợt sinh hoạt chính trị cao điểm được tổ chức nhân kỷ niệm các ngày lễ lớn, các sự kiện chính trị quan trọng của Đảng, đất nước, của Đoàn, Hội, Đội, đã tác động tích cực đến nhận thức của đoàn viên" (Ban Chấp hành Trung ương Đoàn, 2023). Nhiều hoạt động, sản phẩm tuyên truyền, giáo dục về truyền thống lịch sử được xây dựng với nội dung, phương thức hiện đại, phù hợp với nhu cầu của thanh thiếu nhi, đem lại hiệu quả tích cực. Các hoạt động về nguồn, đền ơn đáp nghĩa; chăm sóc, tôn tạo và phát huy giá trị các khu di tích lịch sử, di tích văn hóa có sức lan tỏa sâu rộng trong đoàn viên, thanh thiếu nhi, các tầng lớp nhân dân và toàn xã hội, được ghi nhận, đánh giá cao. Đó chính là những minh chứng thực tế cho thấy một nền đạo đức tốt đẹp trong đoàn viên thanh niên.

Vận dụng quan điểm Hồ Chí Minh, trước yêu cầu hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng như hiện nay, Đảng đã đề ra nhiều chính sách nhằm phát huy vai trò của thanh niên trong sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước. Đảng ngày càng tăng cường sự lãnh đạo đối với công tác thanh niên nhằm bồi dưỡng và phát huy vai trò, trách nhiệm của thanh niên. Nghị quyết Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 7 (khóa X) xác định: "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng về công tác thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa", và khẳng định: "Đảng ta tiếp tục đề cao vai trò, vị trí quan trọng của thanh niên; xác định thanh niên là lực lượng xung kích trong giai đoạn cách mạng mới"; "Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Thanh niên được đặt ở vị trí trung tâm trong chiến lược bồi dưỡng, phát huy nhân tố và nguồn lực con người" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2008).

Quyết định số 1331/QĐ-TTg, ngày 24/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ về "Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021-2030" cũng nêu rõ mục tiêu tổng quát: "Xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam phát triển toàn diện, giàu lòng yêu nước, có ý chí tự cường, tự hào dân tộc, có lý tưởng cách mạng, hoài bão, khát vọng vươn lên xây dựng đất nước; có đạo đức, ý thức công dân, chấp hành pháp luật; có sức khỏe và lối sống lành mạnh; có văn hóa, kiến thức, trình độ học vấn, kỹ năng sống, nghề nghiệp và việc làm; có ý chí lập thân, lập nghiệp, năng động, sáng tạo, làm chủ khoa học, công nghệ. Phát triển nguồn nhân lực trẻ chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh và bền vững của đất nước và hội nhập quốc tế. Phát huy tinh thần cống hiến, xung kích, tình nguyện và nâng cao trách nhiệm của thanh niên trong sự

nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc". Đại hội XIII của Đảng tiếp tục khẳng định, "tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách niệm với đất nước,..." (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tập I: 168).

Thực tế cho thấy, những thành tựu của tuổi trẻ Việt Nam trong học tập, lao động, sản xuất và kinh doanh, trong các cuộc thi quốc tế,... đã chứng minh vai trò và năng lực của các thế hệ thanh niên trong công cuộc xây dựng đất nước. Các cấp bộ Đoàn, Hội đã phát huy vai trò xung kích, tình nguyện, sáng tạo của thanh niên để triển khai nhiều phong trào hành động cách mạng: "Tuổi trẻ sáng tạo", "Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc", "Thanh niên lập thân, lập nghiệp, xây dựng đất nước phồn vinh", "Bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn trật tự, an ninh", "Nâng cao dân trí, bồi dưỡng tài năng trẻ, phát triển văn hóa, thể thao", "Công tác xã hội, bảo vệ môi trường", "Thắp sáng ước mơ tuổi trẻ Việt Nam", "Đoàn viên phấn đấu trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam"... Đặc biệt, phong trào "Thanh niên tình nguyện", "Đền ơn đáp nghĩa", "Uống nước nhớ nguồn", với những việc làm cụ thể ở các địa phương trong cả nước như thăm hỏi, làm vệ sinh, tặng quà gia đình chính sách, thương bệnh binh; phối hợp tu sửa, trồng cây tạo cảnh quan môi trường xanh, sạch, đẹp, thắp nến tri ân tại các đài tưởng niệm, nghĩa trang liệt sĩ; chung sức cùng cộng đồng giúp đỡ người có hoàn cảnh khó khăn, chăm sóc thương binh, bệnh binh, gia đình chính sách, bà mẹ Việt Nam anh hùng, chăm lo cho thiếu nhi... đã làm cho tinh thần và sức trẻ Việt Nam lan tỏa trong cộng đồng. Cùng với đó, các phong trào thanh niên xung kích làm chủ khoa học công nghệ, khởi nghiệp sáng tạo, làm giàu chính đáng cũng góp phần để thanh niên được trải nghiệm, rèn luyện, trưởng thành trong học tập, lao động, hoạt động khoa học, xã hội, phấn đấu, trở thành nguồn lực bổ sung cho Đảng, kế tục sự nghiệp cách mạng của các bậc cha anh.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu to lớn của lực lượng thanh niên đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một bộ phận thanh niên bị tác động bởi lối sống thực dụng và các tệ nạn xã hội, thiếu chí tiến thủ, vi phạm chuẩn mực đạo đức xã hội và pháp luật nhà nước. Nguyên nhân của điều này là do mặt trái của cơ chế thị trường tác động trong quá trình đổi mới phát triển kinh tế - xã hội. Thực tế, tình trạng này cản trở sự phát triển lành mạnh của xã hội, đồng thời bị các thế lực thù địch khai thác, lợi dụng để tiến hành âm mưu "diễn biến hòa bình" phá hoại cách mạng Việt Nam. Do đó, để trở thành những con người phát triển hài hòa và toàn diện, con đường duy nhất của thanh niên là không ngừng ra sức phấn đấu, rèn luyện, học tập trên tất cả các lĩnh vực.

Điều đó có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, nhất là trong điều kiện toàn cầu hóa và sự bùng nổ của cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại.

3.2. Một số giải pháp tiếp tục giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên Việt Nam hiện nay cần tiếp tục tập trung vào những điểm sau:

Một là, các cấp bộ Đoàn, Hội cần quán triệt sâu sắc chủ trương của Đảng, Nhà nước về vị trí, vai trò của thanh niên; quán triệt và thực hiện quan điểm của Đại hội XIII về bồi dưỡng, giáo dục thanh niên trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Cần làm cho thanh niên nhận thức đúng đắn, sâu sắc giá trị độc lập, tự do của dân tộc và con đường quá độ lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và nhân dân ta đã chọn, khắc phục tư tưởng hoài nghi, hoang mang, dao động, phai nhạt, xa rời mục tiêu, lý tưởng cách mạng, giảm sút ý chí và niềm tin của một bộ phận thanh niên hiện nay.

Hai là, đổi mới phương pháp, hình thức giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Chủ động phối hợp với gia đình, nhà trường, Đoàn Thanh niên, Hội và xã hội trong bồi dưỡng, giáo dục thanh niên; làm cho thế hệ trẻ hôm nay biết yêu cuộc sống, giàu lòng nhân ái, kế thừa và phát huy những giá trị nhân văn của dân tộc, ứng xử văn minh, thanh lịch, nghĩa tình; chú trọng nêu gương người tốt, việc tốt; bày tỏ chính kiến, đấu tranh với cái xấu. Đồng thời, phát huy tinh thần dân chủ, trí tuệ, sáng tạo của thanh niên thông qua các hình thức tọa đàm, trao đổi, các sinh hoạt gắn với cộng đồng, giáo dục thông qua các gương điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt trong cuộc sống thường ngày. Chú trọng nguyên tắc đào tạo gắn với bồi dưỡng, tin tưởng giao việc, tạo điều kiện để tuổi trẻ được trải nghiệm, phấn đấu và trưởng thành.

Ba là, đẩy mạnh các phong trào hành động cách mạng, thi đua yêu nước trong thanh niên. Tổ chức nhiều hơn những phong trào hành động cách mạng, thi đua yêu nước phù hợp, gắn với công tác giáo dục truyền thống cách mạng và lịch sử dân tộc, bám sát các sự kiện lịch sử, chính trị, văn hóa của đất nước để khơi dậy sức trẻ của thanh niên. Tiếp tục triển khai hiệu quả phong trào: "Thanh niên tình nguyện", "Tuổi trẻ sáng tạo", "Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc" trong từng nhóm đối tượng và duy trì các phong trào đặc thù để da dạng hóa các hoạt động của Đoàn và Hội, tạo môi trường để thanh niên sáng tạo, tình nguyện đóng góp tích cực vào đẩy mạnh sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Từ đó, xây dựng, nhân rộng các mô hình hay, cách làm sáng tạo, các gương điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt trong thế hệ trẻ để tạo sự lan tỏa trong cộng đồng.

Bốn là, thanh niên phải tự giác rèn luyện, trở thành những người có ý chí, có lòng dũng cảm để vượt qua cám dỗ và thói hư tật xấu mà mặt trái của kinh tế thị trường, của toàn cầu hóa mang lại. Thanh niên Việt Nam phải biết vươn lên làm chủ công nghệ tiên tiến nhất để xóa bỏ nghèo đói và tụt hậu, để rút ngắn khoảng cách với những quốc gia phát triển. Cùng với đó, mỗi thanh niên tích cực dấn thân, đấu tranh phòng, chống chủ nghĩa cá nhân, phê phán những thói hư, tật xấu, lối sống vị kỷ, thực dụng và cổ vũ lối sống trong sạch, có chí tiến thủ, tinh thần đoàn kết; thường xuyên tiến hành tự phê bình và phê bình để giúp nhau cùng tiến bộ, vững tin thực hiện ước mơ, hoài bão của mình, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội mà Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh và nhân dân đã lựa chọn.

4. KẾT LUẬN

Quan điểm của Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên đến nay vẫn còn nguyên giá trị và mang ý nghĩa thời sự. Việt Nam đã giành được độc lập tự do và thống nhất đất nước, song vẫn còn nhiều khó khăn và thử thách như nghèo đói, tụt hậu... Sự nghiệp chấn hưng đất nước, đưa nền kinh tế Việt Nam phát triển ngang với những cường quốc lớn đòi hỏi thế hệ trẻ hôm nay phải phấn đấu, nỗ lực cống hiến nhiều hơn nữa. Thanh niên phải tự giác rèn luyện, trở thành những con người "vừa hồng vừa chuyên", yêu quê hương, yêu đất nước, có ý chí bền vững, có bản lĩnh, lòng dũng cảm để vượt qua những cám dỗ thấp kém. Do đó việc giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thế hệ thanh niên ngày nay theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn là việc làm rất quan trọng, thúc đẩy thanh niên nỗ lực học tập, lao động, làm chủ kiến thức khoa học, công nghệ hiện đại, góp phần quan trọng vào xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. ❑

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

1. Ban Chấp hành Trung ương Đoàn. 2023. *Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đoàn khóa XI tại Đại hội đại biểu toàn quốc Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh lần thứ XII*. Hà Nội.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam. 2008. *Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban chấp hành Trung ương khóa X*. Hà Nội: Nxb. Chính trị Quốc gia.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam. 2021. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* – tập I. Hà Nội: Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật.

4. Hồ Chí Minh. 2011. *Toàn tập* – tập 4, 5, 7, 9, 10, 15. Hà Nội: Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật.

5. Thủ tướng Chính phủ. 2021. *Quyết định số 1331/QĐ-TTg ngày 24/7/2021* về Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030. Hà Nội.